

Tijd voor radicale keuzes in waterbeheer

Verkiezingsprogramma Partij voor de Dieren
Waterschapsverkiezingen 2023 - 2027

**Partij voor
de Dieren**
Hoogheemraadschap
De Stichtse Rijnlanden

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1	6
Kies voor groen en blauw	
Natuur- en waterbeheer	
Hoofdstuk 2	13
Dieren tellen mee	
Dierenrechten en dierenwelzijn	
Hoofdstuk 3	18
Er is geen Planeet B	
Klimaat, biodiversiteit en circulariteit	
Hoofdstuk 4	23
Een prettige en veilige leefomgeving	
Huisvesting, mobiliteit en recreatie	
Hoofdstuk 5	28
Waterschap van de toekomst	
Participatie, financiën en democratie	

Inleiding

Water is van levensbelang voor elke vorm van leven.

Water is van levensbelang voor elke vorm van leven. Water is in ons land de basis van een prachtige verscheidenheid aan ecosystemen, planten- en diersoorten. Toch gaat het slechter met de Aarde dan ooit. Vooral door klimaatverandering en de stikstofcrisis staat de leefomgeving van mens en dier onder enorme druk. Extreme droogte, zware stormen, bosbranden en overstromingen volgen elkaar in rap tempo op. De waterkwaliteit in Nederland is de slechtste van Europa. Het verlies aan biodiversiteit is hierdoor groot. Willen we Nederland ook voor toekomstige generaties leefbaar houden dan is het nu de tijd voor radicale keuzes in het waterbeheer. We moeten mét het water leren werken in plaats van ertegen.

Een ander waterschap

Het watersysteem is eeuwenlang ingericht om het grondgebruik en de waterafvoer zo efficiënt mogelijk te maken. Klimaatverandering en bodemdaling laten ons zien dat menselijke activiteiten niet kunnen blijven bepalen hoe de omgeving er uitziet. Verzilting langs de kust, CO₂-uitstoot door veenoxidatie en hittestress in steden zorgen voor een afname van de kwaliteit van de leefomgeving. Verspilling van kostbaar water, grondstoffen en energie uit het zuiveringsproces is onnodig. Waterschappen verschuilen zich nog altijd achter de traditionele kerntaken, maar die tijd is voorbij. Het waterschap moet actief ingrijpen om de effecten van klimaatverandering en bodemdaling ongedaan te maken. Zuiveringsinstallaties worden omgevormd tot energie- en grondstoffenfabrieken. Het waterschap helpt de gemeenten met het afkoppelen van regenpijpen, het aanleggen van voldoende waterberging en het verwijderen van overstorten. Het waterschap is toe aan een bredere taakopvatting, in het belang van dieren, natuur en milieu.

Biodiversiteit

Schoon en zuiver water is de basis voor al het leven en verdient dus onze onvoorwaardelijke aandacht. Door de invloed van de mens sterven planten- en diersoorten wereldwijd in een angstaanjagend tempo uit. Het aantal boerenlandvogels in Nederland is de afgelopen dertig jaar met 70% afgenomen en het aantal insecten zelfs met 76%. De afname van insecten is een direct gevaar voor onze voedselvoorziening. Veel gewassen zijn voor de bestuiving en voortplanting afhankelijk van insecten. Als ons oppervlaktewater en grondwater schoon zijn kan de natuur herstellen van het enorme verlies aan biodiversiteit in de afgelopen decennia. Oevers, dijken en waterkanten moeten zo natuurlijk mogelijk worden ingericht en bij het maaibeeld en baggerbeleid moet rekening gehouden worden met dieren en planten. Waterschappen hebben in Nederland een belangrijke rol als het gaat om de bescherming van de biodiversiteit. De vele honderden kilometers dijken en watergangen, wegbermen en bomenrijen geven waterschappen de mogelijkheid om de biodiversiteit te versterken. Dat is hard nodig, omdat door de

intensieve landbouw met grote lappen grond waar maar één plantensoort wordt verbouwd ('monocultuur') nog nauwelijks plaats is voor wilde planten en dieren. Dijken, watergangen en wegbermen die als aderen door het landschap lopen zijn zeer geschikt voor natuurontwikkeling en zo vormen wateren en hun oevers een netwerk van groen en blauw tussen beschermde natuurgebieden.

Dieren, dijken en veiligheid

De zeespiegel stijgt door klimaatverandering en dat vraagt om stevige maatregelen. Niet alleen teveel water, maar ook te weinig water levert problemen op. Door klimaatverandering zijn er lange periodes met droogte, waarbij de natuur onvoldoende water krijgt en dijken kwetsbaar worden doordat ze gaan scheuren. Dijken en kades moeten uiteraard veilig zijn. Tegelijkertijd belemmeren waterkeringen, stuwen en gemalen de migratie van vissen en andere dieren. In gemalen komen jaarlijks miljoenen vissen om het leven. De Partij voor de Dieren wil dat sluizen en gemalen aangepast worden, zodat vissen erlangs kunnen zwemmen. Vissen moeten een natuurlijk leven kunnen leiden en zijn geen speeltje voor hengelaars. Hengelen moet worden verboden. Er moet een einde komen aan de huidige muskus- en beverrattenbestrijding, en waterschappen moeten alles op alles zetten om te voorkomen dat andere gravende dieren zoals de beschermde bever worden gedood.

Vervuiling door industriële landbouw

Schoon water zou vanzelfsprekend moeten zijn, maar de praktijk is anders. De landbouwsector zadelt ons op met een groot milieuprobleem, dat een gevaar vormt voor de kwaliteit van ons water. Het intensieve gebruik van zowel (kunst)mest, hormonen en diergeneesmiddelen in de vee-industrie als zeer schadelijke gifstoffen in de landbouw en (glas)tuinbouw, zorgt voor vervuiling van het oppervlaktewater en grondwater. Hierdoor sterven planten en dieren. Bovendien komt de drinkwatervoorziening in gevaar. Het waterschap heft zelf belasting om het waterbeheer te bekostigen. Uitgangspunt van dit belastingstelsel zou moeten zijn dat diegenen die het meeste water verbruiken en vervuilen daarvoor de kosten betalen.

De Partij voor de Dieren pleit voor een eerlijker belastingstelsel: waarbij de vervuiler betaalt en waarbij waterschappen meewerken aan de transformatie van de intensieve landbouw en vee-industrie naar een duurzame kringlooplandbouw.

Echte democratie

De Partij voor de Dieren maakt zich sterk voor een waterschap dat rekening houdt met dieren, natuur en milieu. Daarvoor is verandering nodig! Hoewel het waterschap de oudste vorm van democratie is in Nederland, is van echte democratie binnen het waterschap geen sprake. Alleen met direct gekozen volksvertegenwoordigers kunnen alle belangen voor burgers, bedrijven en natuur in de juiste balans worden afgewogen. Macht uitoefenen via de zogeheten geborgde zetels, die toegekend zijn op basis van water- en grondgebruik, is niet meer van deze tijd. Alle geborgde zetels moeten verdwijnen, zodat het tot een volledig democratische zetelverdeling komt.

Het moet sneller

Er is werk aan de winkel in het waterschap. Nederland heeft de ambitie uitgesproken om in 2027 te voldoen aan de Europese KRW-richtlijn over de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater. Nederland loopt echter fors achter bij de realisering hiervan, met alle negatieve gevolgen voor de biodiversiteit en risico's voor de volksgezondheid van dien. Het verlies aan biodiversiteit behoort samen met de klimaatcrisis tot de grootste problemen van onze tijd. De biodiversiteits- en de klimaatcrisis moeten in samenhang worden aangepakt. KRW-doelverlaging is niet aan de orde. Het is tijd voor actie.

We staan aan de vooravond van grote veranderingen. Wereldwijd springen mensen op de bres, voor de dieren, de natuur en het klimaat. Samen kunnen we ervoor zorgen dat de positieve omslag er komt, in het belang van ons allemaal. Als we moed tonen en samen in actie komen, kunnen we de wereld veranderen. De vreedzame, groene revolutie is aanstaande.

**Stem
Partij voor de Dieren
in het waterschap,
zodat wij ons sterk
kunnen maken voor
dieren, natuur en milieu
in Hoogheemraadschap
De Stichtse Rijnlanden.**

**Je kunt nu nog kiezen!
Kies
Partij voor de Dieren.**

Hoofdstuk 1

Kies voor groen en blauw

Natuur- en waterbeheer

Topprioriteit voor waterkwaliteit. Goede waterkwaliteit is meer dan een papieren doelstelling: het is van levensbelang! Voor mensen, dieren en planten. Nederland bungelt onderaan de Europese lijst voor het behalen van de waterkwaliteitsdoelen binnen de Kaderrichtlijn Water. Daarnaast zorgen droge periodes voor verdroging van de natuur, terwijl dit niet zo zou hoeven te zijn omdat de jaarlijkse hoeveelheid neerslag juist toeneemt. Dit zijn gevolgen van de manier waarop we met water omgaan. Het goede nieuws is dat we dit kunnen veranderen! Belangrijk daarbij is het aanleggen en herstellen van natte natuur. Ook kan de bedrijfsvoering van boeren op verschillende vlakken duurzamer worden.

Nederland heeft een verscheidenheid aan prachtige natuurgebieden. Voor een grote biodiversiteit en een evenwichtig ecosysteem is het van groot belang dat er meer en betere verbindingen tussen deze natuurgebieden worden gemaakt. Nederland is een echt waterland, waar wateren en oevers een belangrijke verbinding kunnen vormen. Daarom wil de Partij voor de Dieren dat het waterschap zich actief inspant om de ontwikkeling van natuur te ondersteunen.

- Het waterschap zet zich samen met partners in voor de ontwikkeling en verbetering van natte natuur, zoals in de polder Hooge Boezem bij Haastrecht en werkzaamheden bij De Haak die leiden tot verbetering van de waterkwaliteit van de Nieuwkoopse Plassen.
- Boeren worden gestimuleerd om natuur te ontwikkelen. Gronden in bezit of beheer van het waterschap krijgen, indien mogelijk, een (tijdelijke) natuurfunctie.
- Het waterschap zet alles op alles om over gronden te beschikken die nodig zijn voor de aanleg van natte natuur. Het waterschap koopt aantrekkelijke ruilgronden aan en stimuleert boeren tot natuurontwikkeling op hun eigen grond. Op gronden die het waterschap verpacht, wordt natuurinclusieve landbouw, met bloemrijke akkerranden en zonder gifgebruik, de norm. Op deze gronden worden geen gewassen gekweekt die om veel bemesting of beregening vragen, zoals snijmaïs.
- Het waterschap zet zich actief in om leefgebieden voor boerenlandvogels, zoals kieviten en grutto's, in te richten en ondersteunt individuele boeren met kosteloze waterstaatkundige voorzieningen, wanneer zij hun land geschikt willen maken voor boerenlandvogels.
- Bij besluitvorming rondom het minder diep maken van diepe plassen ('verondieping') wordt er rekening gehouden met de ecologische waarde. Verondieping gebeurt alleen met grond en baggerspecie van goede kwaliteit (klasse A). Hierbij wordt verondieping met industriierestanten, zoals granuliet, uitgesloten.
- Sloten en greppels hebben een belangrijke

waterinfiltratiefunctie, met name in veenweidegebieden. Ze worden niet gedempt, tenzij dit onvermijdelijk is om de natuurwaarden van een gebied te verbeteren.

- Op de Utrechtse Heuvelrug wordt bij het water(peil) beheer rekening gehouden met het grote belang van basenrijk kwelwater voor ecologie en biodiversiteit.
- Bij het aanleggen van nieuwe natte natuur zorgt het waterschap voor een variatie aan waterplanten, waardoor een natuurlijke biotoop ontstaat voor vissen en andere waterdieren.
- Er worden diverse structuren en wisselende stroomsnelheden aangebracht in het water, omdat deze de onderwaterbiodiversiteit ten goede komen. We 'bouwen met natuur' zoals boomstammen, keien, modder en beplanting.
- Bij werkzaamheden die in opdracht van het waterschap worden uitgevoerd en bij gebouwen en gronden van het waterschap, wordt de verlichting zoveel mogelijk beperkt om lichtvervuiling tegen te gaan en de overlast voor dieren zoals insecten en vleermuizen zoveel mogelijk te beperken. Ook wordt de kleur van de verlichting en de kant waar het licht op schijnt zo min mogelijk belastend voor dieren.
- Als expert op het gebied van natte natuur geeft het waterschap proactief advies aan provincies, gemeenten en andere gebiedspartners over ruimtelijke vraagstukken die dit thema raken.

Verbeteren van de waterkwaliteit

Nederland heeft voor de Europese Kaderrichtlijn Water voor de stroomgebieden van enkele grote rivieren, waaronder de Rijn, plannen opgesteld met kwaliteitsdoelstellingen voor grond- en oppervlaktewater. Ons land moet deze doelen in 2027 realiseren, maar ze worden niet gehaald als we op de huidige voet doorgaan. Grote boosdoeners hierin zijn de mestuitstoot door de vee-industrie en uitspoeling van mest op het oppervlaktewater, en waterverontreiniging uit de lucht door rook afkomstig van de industrie en houtstook door particulieren. Zonder succes dreigen geldboetes uit Brussel en kunnen sommige (bouw) projecten, zoals die van het waterschap zelf, in de toekomst mogelijk niet doorgaan.

De Partij voor de Dieren wil daarom dat het waterschap de bescherming van de waterkwaliteit zeer hoge prioriteit geeft.

- Het waterschap houdt vast aan de nationale doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water en wil niet dat deze naar beneden worden bijgesteld. Hetzelfde geldt voor de Nitraatrichtlijn, de Europese richtlijn over het gebruik van stikstof in de landbouw die bedoeld is om de waterkwaliteit te verbeteren.
- Het waterschap gaat meer onafhankelijke toezicht-houders, buitengewoon opsporingsambtenaren en sanctiemedewerkers aannemen, om toezicht en handhaving op milieudelicten en watervervuiling te verbeteren.
- Toezicht en handhaving op het gebruik van (verboden) bestrijdingsmiddelen worden geïntensiveerd. Succesvolle HDSR-acties zoals 'Bezem door de middelenkast' worden ingezet om oude middelen (waaronder DDT) gratis in te laten leveren en om het gebruik van bestrijdingsmiddelen te beperken.
- Door intensieve bemesting van landbouwgrond komen veel te veel vervuilende stoffen in het water terecht (bijvoorbeeld via erfafspoeling). Het waterschap gaat er bij het Rijk en de provincie Utrecht op aandringen dat er maatregelen genomen moeten worden om bemesting terug te dringen.
- Veel zwerfafval eindigt in het water, waar het tot kleine schadelijke deeltjes afbreekt. Als bewaker van de waterkwaliteit wordt het waterschap daarom ook aanjager van het voorkomen van zwerfafval. Daarvoor gaat het gemeenten proactief informeren over welke maatregelen ze kunnen nemen. Speciale aandacht gaat uit naar vuurwerk, sigarettenpeuken en het oplaten van ballonnen.
- Het waterschap doet er alles aan om de binnen de Schone Rivieren Alliantie geformuleerde ultieme doelstelling van plasticvrije rivieren in Nederland in 2030 te bereiken.
- Op plekken waar veel afval in het water ligt, gaat het waterschap dit afvangen met bubbelschermen of plasticvangers om te voorkomen dat dit afval in de plastic soep terechtkomt. Het waterschap gaat met het Rijk in overleg over hoe de kosten hiervoor op producenten kunnen worden verhaald.

- Ecologisch gezond water bevat een variatie aan waterplanten die past bij de vissen en andere diersoorten die in en rond dat water leven. Het waterschap monitort dit en waar nodig treft het maatregelen om de groei van bepaalde plantensoorten te remmen of te bevorderen.

Hoger waterpeil aanhouden en tegengaan van bodemdaling

Om intensieve landbouw mogelijk te maken en om bebouwd gebied droog te houden, wordt het waterpeil op veel plekken onnatuurlijk laag gehouden. Dit zorgt voor bodemdaling, waardoor het waterpeil nog verder verlaagd moet worden; een vicieuze cirkel die onhoudbaar en onbetaalbaar is. Het leidt in veenweidegebieden tot funderingsproblemen van gebouwen en een hoge uitstoot van broeikasgassen: maar liefst 4% van de totale Nederlandse CO²-emissie (evenveel als twee miljoen auto's). De Partij voor de Dieren wil het tij keren: de functie van het gebied (zoals verschillende vormen van landbouw en natuur) moet volgen uit het waterpeil en niet andersom.

- Het waterschap kiest voor dynamisch peilbeheer met hogere waterpeilen en grotere peilgebieden met minder versnippering. Om voldoende water te hebben in drogere tijden, wordt (gebiedseigen) water zoveel mogelijk vastgehouden in de bodem en in (tijdelijke) waterbergingsgebieden.
- De aanleg van veenmoerassen beperkt de bodemdaling in de huidige veenweidegebieden en draagt bij aan natuurontwikkeling, zoals in de vorm van moeras(voedsel)bossen.
- Het waterschap helpt boeren bij het overschakelen naar natuurbeheer of landbouwmethoden die passen bij hogere waterstanden, bijvoorbeeld door omschakeling naar gewassen die goed in natte gebieden zoals groeien ('natte teelten'), zoals riet, lisdodde, en cranberries. Daardoor hebben boeren ook geen last meer van 'natschade'.
- Het waterschap beheert de watersystemen zo natuurlijk, onderhoudsvrij en duurzaam mogelijk.
- Het waterschap spreekt zich uit tegen onderwaterdrainage, waarbij veenweides vol gelegd worden met

ondergrondse plastic buizen om de bodem van binnenuit nat te houden. Dit is een kostbare technologie die vooral wordt gebruikt om onhoudbare landbouwpraktijken te kunnen voortzetten.

- In de buurt van de zee treedt mede door zeespiegelstijging als gevolg van klimaatverandering en door bodemdaling steeds vaker verzilting van landbouwgrond op. Het waterschap gaat de landbouwsector aanmoedigen om over te schakelen op gewassen die bestand zijn tegen verzilting.
- Het waterschap draagt niet bij aan de kosten van de Klimaatbestendige Water Aanvoer voor de lokale aanvoer van zoet water voor de teelt van bloembollen en andere gewassen in het westen van Nederland.
- Het waterschap spreekt zich uit tegen schalie-gaswinning. Dit is schadelijk voor de natuur, bedreigt de grondwaterkwaliteit en vormt een risico voor de veiligheid van dijken.
- Het waterschap maakt het op verschillende plekken mogelijk om grasland onder te laten lopen, om op die manier natuurlijke paai- en opgroeigebieden voor vissen, amfibieën en andere waterdieren te laten ontstaan. Ook op andere plekken in het watersysteem worden deze plaatsen aangelegd.
- Controle op illegale onderbemalingen (door boeren en particulieren die het waterpeil negatief beïnvloeden) wordt uitgebreid.

Klimaatadaptatie en tegengaan van verdroging

Zowel te veel als te weinig water kan grote problemen opleveren voor mensen en andere dieren. Door de klimaatverandering komen neerslagextremen steeds vaker voor. De zomers worden gemiddeld droger en de winters juist natter. De Partij voor de Dieren wil daarom inzetten op oplossingen die neerslag kunnen opvangen, zodat er tijdens droge periodes genoeg water beschikbaar is voor flora en fauna.

- Langer vasthouden van water heeft voorrang boven versneld afvoeren. Het waterschap zet daarom in op het bovenstrooms vasthouden van water, het laten kronkelen (meanderen) van natuurlijke

beken rond de Utrechtse Heuvelrug en van riviertjes zoals de Kromme Rijn, de aanleg van water aanvoerende greppeltjes in het veenweidegebied en het verbreden van rivierbeddingen. Het waterschap zet zich in voor hoge waterstanden langs de flanken van de Utrechtse Heuvelrug om kwelwater beter vast te houden.

- Het waterschap legt, bij voorkeur in lage gebieden, waterbergingen aan. Deze waterbergingen krijgen tevens een natuurfunctie en bevatten voldoende vluchtheuvels voor dieren.
- Op de Utrechtse Heuvelrug zet het waterschap zich in voor 'verloofing', waarbij dennenbossen geleidelijk worden omgezet in loofbossen met inheemse boomsoorten, die veel meer water vasthouden en goed zijn voor de biodiversiteit.
- Het waterschap stimuleert blauwe bewoners-initiatieven, zoals de aanleg van wadi's, groen/blauwe schoolpleinen, speeltuinen en gemeenschappelijke tuintjes, en het gebruik van regentonnen.
- Het waterschap maakt de eigen terreinen en gebouwen en gemalen klimaatbestendig, zoals met groene daken.
- Er komt een vergunningplicht voor het onttrekken van grondwater en het infiltreren van water in de bodem. Daarvoor gelden scherpe voorwaarden, waaronder een maximum op het watergebruik dat afhankelijk is van de mate van verdroging. Hierop wordt streng gehandhaafd. Er wordt gekeken naar nut en noodzaak: kunstgras wordt niet berekend met schaars grondwater.
- Er komen regels over de manier van water onttrekken, zo moet de slang waarmee het water wordt opgepompt een amfibiefilter bevatten en moet schade aan de bodem worden geminimaliseerd.
- De controle op illegale waterputten wordt uitgebreid.
- Het waterschap biedt subsidiemogelijkheden voor grondeigenaren die maatregelen nemen om de sponswerking van de bodem te verbeteren.
- Het waterschap dringt er bij andere overheden en drinkwaterbedrijven op aan om het gebruik van drinkwater terug te dringen en daar met name in tijden van droogte de aandacht op te vestigen.

- Het waterschap helpt boeren bij het overschakelen naar vormen van landbouw die minder kwetsbaar zijn voor droogte, zoals droogteresistente gewassen en voedselbossen.

Duurzame dijken, kades en oevers vol biodiversiteit

De kades in Nederland zijn meestal voorzien van harde keringen. Dit is desastreus voor het waterleven. De Partij voor de Dieren wil dat keringen beter in het natuurlijke landschap worden ingepast. Groene dijken bieden de beste kansen voor verschillende plant- en diersoorten. Dat vergroot de biodiversiteit en de robuustheid van het ecosysteem.

- Bij het versterken van waterkeringen wordt er geïnvesteerd in groene dijken met duurzaam beheer en lage onderhoudskosten. Dijken met een variatie in inheemse bloemen en kruidenplanten, waar maaibeeld duurzaam uitgevoerd wordt en waar meststoffen geweerd worden, zijn voordelig voor de biodiversiteit. Bovendien leidt dat tot een erosiebestendige en veilige dijk.
- Het waterschap gedooft niet dat boeren koeien laten grazen op dijken.
- Bij renovatie en herstel worden kades zoveel mogelijk met een flauw aflopend talud aangelegd, de zogenaamde natuurvriendelijke oevers.
- Wanneer harde kades onvermijdelijk zijn, bijvoorbeeld op plekken in de stad, worden deze voorzien van voldoende fauna uittreedplaatsen en wordt gebruik gemaakt van duurzame materialen.
- Het waterschap gebruikt geen bestrijdingsmiddelen voor het verwijderen van ongewenste planten op dijken, maar kiest voor handmatig, mechanisch of biologisch verwijderen.
- Bomen worden alleen gekapt als zij een gevaar vormen voor de waterkering en als er geen minder ingrijpende alternatieven zijn. Wanneer het waterschap bomen kapt, worden deze altijd gecompenseerd, ook als dat niet wettelijk verplicht is. Bomen worden vervangen door inheemse soorten van gelijke of grotere ecologische waarde die ook de fauna ten goede komen.

- Het waterschap werkt mee aan experimenten om bomen en planten in te zetten voor de waterveiligheid. Vegetatie aan de voet van de dijk kan onder andere golven dempen, stroming verminderen, de bodem stabiliseren en de natuurwaarde verhogen.
- Het waterschap voert dijkversterkingsprojecten uit met zo min mogelijk verstoring van de omgeving, verbruik van (fossiele) energie en emissies van schadelijke stoffen. Waar mogelijk worden grondstoffen (zoals gebiedseigen grond) en bouwmaterialen hergebruikt. De dijkversterking wordt duurzaam en klimaatadaptief uitgevoerd. Ecologie en biodiversiteit worden versterkt door de juiste ruimtelijke inpassing van de dijk. Het waterschap stimuleert ecologische (meekoppel)kansen, zoals natuurontwikkeling in de uiterwaarden van de rivier.

Diervriendelijk onderhoud

Het waterschap dient bij het onderhoud aan kunstwerken, waterwegen, bermen, oevers en dijken een duurzaam, diervriendelijk beleid te hanteren. Onderhoud aan kunstwerken en waterwegen is met name noodzakelijk voor een goede waterafvoer en waterkwaliteit. Overtollige begroeiing, vuil en andere materialen worden verwijderd. Het maaien van planten langs en op de oevers en het baggeren van sloten en kanalen gebeurt om de waterafvoercapaciteit in stand te houden en de waterkwaliteit te verbeteren. Voor de dieren die in en om het water leven betekent dit waterbeheer meestal een levensbedreigende ingreep. De Partij voor de Dieren vindt daarom dat deze ingrepen terughoudend moeten worden toegepast.

- Het waterschap houdt bij het maaien van bermen, oevers en dijken rekening met bijzondere planten en aanwezige dieren zoals vlinders, libellen, wilde bijen en andere insecten. Een goed voorbeeld hiervan is sinusbeheer, waarbij er slingerend en in fases gemaaid wordt.
- Maaien wordt gefaseerd uitgevoerd en het maaisel wordt pas afgevoerd nadat dieren de kans hebben gehad om eruit te ontsnappen.

De maaifrequentie is in principe niet meer dan tweemaal per jaar en het maaimoment is afgestemd op de optimale ontwikkeling van een kruidenrijke vegetatie.

- Baggerwerkzaamheden vinden niet volgens een vast stramien plaats, maar alleen als uit onderzoek blijkt dat het nodig is om het water ecologisch gezond te houden of om wateroverlast te voorkomen. Het waterschap gebruikt diervriendelijke baggermethoden.
- Oeverbegroeiingen en biotopen worden nooit geheel verwijderd, maar er blijven altijd delen staan.
- Er vinden zo min mogelijk werkzaamheden plaats in periodes waarin diersoorten kwetsbaar zijn zoals in de voortplantingstijd, tijdens de winterrust en bij migratie.
- Het waterschap en (onder)aannemers voeren alle werkzaamheden duurzaam uit, waarbij afspraken worden gemaakt over onderwerpen zoals (her)gebruik van materiaal, energie, ecologie en biodiversiteit, ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit.
- Het waterschap stelt ecologische en diervriendelijke werkprotocollen op. Er worden bindende afspraken met uitvoerders gemaakt over het opvolgen hiervan. Ecologen controleren hierop.
- Het waterschap staat het gebruik van gifstoffen, zoals glyfosaat, bij beheer en onderhoud niet toe.
- Medewerkers die vaak in het veld werken worden getraind om hulpbehoevende dieren te herkennen, zelf te vangen en in veiligheid te brengen. Het waterschap bekijkt hoe het werk van opvanglocaties voor in het wild levende dieren zoals (water)vogels kan worden ondersteund.

Hoofdstuk 2

Dieren tellen mee

Dierenrechten en dierenwelzijn

Alle levende wezens horen vrij te zijn en naar hun aard te kunnen leven. Dat geldt ook voor dieren die in en rond het water leven. Het waterschap houdt daarom rekening met de belangen van alle dieren bij het ontwerpen en inrichten van het watersysteem en het aanleggen van kunstwerken zoals gemalen en dijken. Dat gebeurt nu nog te weinig. Dieren, van muskusratten tot vissen, worden dan ook vaak de dupe van beslissingen die door het waterschap worden genomen.

De Partij voor de Dieren vindt dat het waterschap in al zijn beleid de intrinsieke waarde, het welzijn en de bescherming van in het wild levende dieren moet waarborgen. De dieren moeten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. In plaats van het bestrijden van dieren die overlast zouden veroorzaken, kiezen we voor preventief beleid waarmee schade wordt voorkomen.

Dieren en dijken

Dijken en kades kunnen aantrekkelijke leefgebieden vormen voor sommige diersoorten. De Partij voor de Dieren vindt dat dieren hun leefomgeving mogen behouden. De mens mag in ieder geval door de manier waarop wij ons land inrichten zo min mogelijk overlast voor andere dieren veroorzaken. Waterveiligheid, biodiversiteit en dierenrechten zijn vaak geen tegenstrijdige belangen waar tussen gekozen moet worden. We zetten in op preventie en maatregelen om schade door gravende dieren, zoals de muskusrat, beverrat of bever te voorkomen. Het uitgangspunt om gravende dieren te doden is dierenvriendelijk, wreed en onethisch. Jaarlijks worden in Nederland nu nog tienduizenden dieren per jaar gedood door medewerkers die in dienst zijn van de waterschappen. Dit gaat naar nul.

- Het waterschap stopt met het doden van gravende dieren. In plaats daarvan treft het diervriendelijke en duurzame preventieve maatregelen om kwetsbare dijken en kades te beschermen, zoals het aanbrengen van gaas, en intensificeert het de controle op schade, waardoor de veiligheid wordt gegarandeerd. Bovendien wordt het watersysteem ecologisch robuuster gemaakt.
- Het waterschap ontwikkelt detectiemethoden om graverij van dieren in dijken en kades op te sporen, zodat tijdig reparatiewerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. eDNA, een methode om de aanwezigheid van soorten in water aan te tonen, is een kansrijke technologie hiervoor.
- Muskusrattenbestrijders worden omgeschoold tot schadeherstellers.
- Zolang muskus- en beverratten nog worden bestreden wordt de verdrinkingsval onmiddellijk verboden.
- Zolang er vooral sprake is van de uitroeiing, beheersing of indamming van muskusrattenpopulaties met dodelijke middelen wordt 'muskusrattenbeheer' weer 'muskusrattenbestrijding' genoemd.
- Het waterschap stopt met de verhuur van jachtrechten op zijn terreinen. Het afschieten van dieren in het kader van zogenaamd populatiebeheer

of schadebestrijding wordt beëindigd.

- Het waterschap maakt geen gebruik van provinciale vrijstellingen voor het opzettelijk mogen doden van dieren op zijn terreinen.
- Het waterschap maakt zijn velden, zomen en dijken aantrekkelijk voor ganzen en boerenlandvogels om zo mogelijke landbouwschade te voorkomen.
- Er wordt ingezet op preventief beleid (zoals het versterken van het ecosysteem) en andere niet-dodelijke maatregelen om de negatieve effecten van invasieve uitheemse soorten, zoals de Amerikaanse rivierkreeft, tegen te gaan: een robuust ecosysteem kan de komst van exoten beter aan en komt weer in balans.
- De bever is een beschermde diersoort. Het waterschap is tegen beverprotocollen waarin de mogelijkheid om deze dieren te doden is opgenomen.
- De rapportage van schade aan dijken en kades wordt uitgesplitst naar diersoort, waarbij niet alleen gekeken wordt naar uitheemse soorten, maar ook inheemse wilde diersoorten zoals dassen, mollen, en vossen, bedreigde diersoorten zoals konijnen, en gehouden dieren zoals honden.
- In de rampenplannen van het waterschap worden zowel in het wild levende dieren als gehouden dieren meegenomen.
- Het waterschap onderzoekt samen met de Veiligheidsregio Utrecht, de dierenambulances en de wildopvangorganisaties in de provincie Utrecht hoe de veiligheid van en zorg voor in het wild levende dieren in geval van (dreigende) incidenten door middel van een risicogerichte aanpak bevorderd kan worden.
- Bij steile oevers en harde kades worden er inhammen of fauna-uittreedplaatsen aangelegd om te water geraakte dieren te helpen op het droge te komen.
- Jaarlijks rapporteert het waterschap hoeveel dieren het heeft gedood of laten doden, om welke reden, op welke manier en of er bijvangst is geweest.

Onderwaterleven

Dieren die in het water leven, zoals vissen en otters, zijn afhankelijk van het waterschap om te kunnen leven naar hun aard. Het waterschap faciliteert dat, omdat

het deze dieren én de ecologische waterkwaliteit ten goede komt. In het bijzonder kan het waterschap een belangrijke rol spelen in het tegengaan van hengelen. Hengelen is onderwaterjacht en, net als jagen op land, een vorm van tijdverdrijf ten koste van dieren (ongemak, stress, verwondingen en pijn). De Partij voor de Dieren wil daarom een verbod op hengelen. Vismigratie is belangrijk voor een gevarieerde en gezonde visstand. Stuwen, dammen, gemalen en sluizen vormen vaak nog een barrière in de natuurlijke trek van vissen. Daarom is de verdere aanleg van speciale diervriendelijke vispassages belangrijk. Jaarlijks worden in de gemalen miljoenen vissen verminkt of gedood, maar ook krabben, kreeften en kikkers worden slachtoffer. Het waterschap verbiedt het uitzetten van onderwaterdieren. Hoewel dit sympathiek klinkt, leidt uitzetten van dieren vaak tot een ongewenste verstoring van het natuurlijke evenwicht. Dieren moeten zoveel mogelijk in staat worden gesteld om zelf, zonder actief menselijk ingrijpen, hun migratieroute en leefomgeving te kiezen.

- Het waterschap stopt met de verhuur van zijn visrechten en met het inrichten van hengelplaatsen, ook als hengelaars deze op eigen kosten willen laten aanleggen.
- Het waterschap biedt voorlichting aan burgers over de nadelige gevolgen van hengelen voor dieren, natuur en milieu.
- Stroperij is een hardnekkig probleem, met name illegale visserij. Het waterschap stelt een actieplan tegen stroperij op en maakt handhaving capaciteit vrij voor nachtelijke controles op zijn terreinen. Het waterschap lobbyt bij gemeenten voor een stevige gecoördineerde aanpak van stroperij in zijn beheersgebied.
- Het waterschap staat het bijvoeren en uitzetten van vissen, zoals karpers, niet toe.
- Het waterschap werkt niet mee aan het uitzetten van 'filter-feeders', die het water zuiveren van bijvoorbeeld blauwalg, zoals driehoeks- en quaggamosselen. Hoewel deze dieren soms een positief effect op de waterkwaliteit hebben, is dat lang niet altijd het geval.

- Hengelsportverenigingen worden nu nog ingezet voor kennis, onderzoek, monitoring en educatie van en over vissen. Deze organisaties handelen echter vaak niet in het belang van vissen. Daarom gaat het waterschap deze taken overnemen, samen met natuurorganisaties.
- Beelden van visdeurbellen, zoals bij de Weerdsluis in Utrecht, en visliften helpen het bewustzijn over het onderwaterleven te vergroten. Het waterschap gaat, via de Unie van Waterschappen, deze beelden en de kennis over onderwaterleven gratis toegankelijk maken voor een breed publiek.
- Stuwen en gemalen worden visveilig gemaakt, bijvoorbeeld door het aanleggen van een vispassage. Uiteindelijk worden alle wateren van het waterschap zodanig met elkaar verbonden dat er geen beperkingen zijn aan de migratie van vissen. Zolang het waterschap nog visrechten verhuurt, worden alle vormen van visserij verboden in de directe omgeving (300 meter) van vispassages en paaiplaatsen.
- Vispassages dienen technisch aangepast te worden aan het gedrag van de vissen om de migratie van verschillende vissoorten mogelijk te maken. Het waterschap zorgt voor voldoende monitoring, beheer en onderhoud van de vispassages.
- Het waterschap zet zich in voor het opheffen van de visstandbeheercommissie.
- Zolang de visstandbeheercommissie nog bestaat, neemt het waterschap het voorzitterschap op zich en worden natuur- en dierenbeschermingsorganisaties uitgenodigd om toe te treden tot de commissie. Nu bestaat de commissie nog uit het waterschap en de hengelaars en vissers. De taak van de commissie wordt om zich in te zetten voor biodiversiteit en natuurbehoud. Het waterschap krijgt de eindverantwoordelijkheid voor het beheer en de metingen van de visstand en voert deze zelf diervriendelijk uit.
- In het droogteplan van het waterschap wordt aandacht besteed aan het welzijn van waterdieren. Hierbij valt te denken aan het evacueren van vissen bij het (dreigende) droogvallen van hun leefomgeving en het voorkomen dat vispassages gesloten worden om water te besparen.
- Er komt een noodnummer voor (dreigende) vissterfte waar burgers 24 uur per dag

terecht kunnen. Het waterschap neemt de verantwoordelijkheid en de leiding bij het redden van deze dieren. Deze verantwoordelijkheid wordt niet uitbesteed aan verenigingen van hengelaars, omdat die het vaak inzetten voor hun eigen PR-doeleinden.

- Het waterschap dringt er bij gemeenten op aan om straatkolken aan te passen, opdat kleine dieren die hierin kunnen vallen, zoals kikkers, hier weer uit kunnen klimmen. Het waterschap rapporteert de soorten en aantallen verdrinken dieren die op de rioolwaterzuiveringsinstallaties aangetroffen worden in het rioolwater.

Gehouden dieren

Hoewel het waterschap zelf niet of nauwelijks dieren houdt, heeft ze wel een verantwoordelijkheid ten aanzien van dieren die op zijn gronden leven of die de gevolgen ondervinden van zijn taakuitvoering. Een belangrijke component hiervan is het meenemen van de belangen van en de zorg voor dieren in de crisisplannen van het waterschap.

- Het waterschap zet geen grazende dieren in voor het onderhoud van waterkeringen.
- Het waterschap stelt strenge voorwaarden op het gebied van dierenwelzijn op waaraan voldaan moet worden door pachters die dieren op gronden van het waterschap willen laten grazen. Voorbeelden van voorwaarden zijn: beschutting tegen de felle zon, voldoende drinkwater en goede zorg. Hier wordt op gecontroleerd en gehandhaafd.
- Het waterschap plaatst geen bijenkasten op eigen terreinen: de commerciële honingbij vormt een bedreiging voor de vele inheemse (solitaire) bijensoorten, doordat ze concurreren om hetzelfde schaarse voedsel. Leemhoudend zand en boomstammen kunnen wilde bijen helpen.
- Het waterschap stelt een beleidsnota dierenwelzijn op en een hoogheemraad wordt portefeuillehouder op het gebied van dierenwelzijn.
- Het waterschap geeft geen vergunning af voor wateronttrekking en lozing van afvalwater door viskwekerijen.

Hoofdstuk 3

Er is geen Planeet B

Klimaat, biodiversiteit en circulariteit

We leven op een prachtige planeet die alles biedt wat het leven mooi maakt. Maar door ons toedoen warmt de Aarde in rap tempo op. Door de uitstoot van broeikasgassen, stikstof en fosfaat, het gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen en de vernietiging van natuur maakt de mensheid de Aarde onleefbaar voor mens en dier. De gevolgen daarvan zijn al dagelijks te zien: wateroverlast, droogte en overmatige algengroei. We kunnen niet op dezelfde voet door blijven gaan, ook niet als we slechts een beetje vergroenen. Door nú radicaal andere keuzes te maken, kunnen we de klimaatcrisis en de biodiversiteitscrisis samen het hoofd bieden.

De Partij voor de Dieren zet daarom volop in op een koersverandering. Daarin moet iedereen zijn steentje bijdragen. Juist het waterschap heeft volop mogelijkheden om te helpen de planeet leefbaar te houden. Daarom kiezen wij voor Plan B, nu en in de toekomst.

De biodiversiteitscrisis en klimaatcrisis samen aanpakken

Pas als we durven te denken vanuit het meest kwetsbare – dieren, natuur en milieu – zullen we in staat zijn om de noodzakelijke veranderingen door te voeren die het mogelijk maken om te blijven leven op deze prachtige planeet. De belangrijkste maatregel om de crises te keren is het verkleinen van onze ecologische voetafdruk. Dit vraagt om een alles-omvattende aanpak: één waarbij klimaatplannen gecombineerd worden met maatregelen voor behoud en herstel van biodiversiteit. Dat doen we samen met inwoners en bedrijven. Zo kunnen we genieten van meer water, natuur en een fijnere en schonere woonomgeving. We maken van een min-minsituatie een win-winsituatie.

- Het waterschap roept de klimaat- en biodiversiteitscrisis uit. Er komt een portefeuillehouder voor klimaat en biodiversiteit.
- Al het beleid wordt getoetst op duurzaamheid en bevat een duurzaamheidsparagraaf, waarin de gevolgen voor dieren, natuur, milieu en klimaat staan omschreven.
- Voor alle plannen en projecten wordt zo vroeg mogelijk in het proces een natuurtoets uitgevoerd, om kansen te benutten en bedreigingen voor aanwezige planten en dieren te voorkomen.
- Grote projecten zoals die voor de versterking van primaire waterkeringen hebben een apart natuurplan, waarin de uitgangspunten en doelstellingen voor dier en natuur staan.
- Het waterschap plant extra bomen om langdurig CO₂ op te vangen en zet zich in voor natuurlijke koolstofvastlegging in de bodem, zowel op eigen terreinen als elders in het gebied. Een voorbeeld hiervan is het herstellen van veengebieden, opdat deze weer CO₂ kunnen opslaan.
- In het kader van de Omgevingswet ontwikkelt het waterschap een Watervisie waarin de aanpak van de klimaat- en biodiversiteitscrisis de hoogste prioriteit krijgt.
- Uiterlijk in het jaar 2030 stoot het waterschap niet of nauwelijks broeikasgassen meer uit en compenseert het de eventuele resterende uitstoot

(‘klimaatneutraal’). Daarvoor komt er een ambitieus klimaatplan met bijbehorend budget. Er komen concrete, afrekenbare tussendoelen en er volgt snelle bijstelling als die doelen niet gehaald dreigen te worden.

- Het waterschap stelt een biodiversiteitsherstelplan op. Daarin wordt onder meer in kaart gebracht welke bedreigde soorten er in het beheersgebied leven en beschreven welke maatregelen genomen (kunnen) worden om deze soorten duurzame overlevingskansen te bieden.
- Het waterschap verzoekt de rekenkamercommissie te onderzoeken of het klimaatbeleid voldoende bijdraagt aan het bereiken van klimaatdoelstellingen en klimaatrechtvaardigheid.

Duurzaam en diervriendelijk energie opwekken

Het waterschap gaat duurzaam energie opwekken, dichtbij huis en met respect voor mens, dier en natuur. Omdat ruimte schaars is moeten we goed nadenken over waar we energie kunnen opwekken. De Partij voor de Dieren zet vol in op fossielvrije energie uit zon en wind, op locaties waar het niet schadelijk is voor dier of natuur. Wij hanteren strikte eisen voor duurzaamheid en veiligheid om te bepalen welke vormen van energieopwekking geschikt zijn.

- Het waterschap wekt in 2025 evenveel energie op als dat het verbruikt (‘energieneutraal’).
- Het waterschap plaatst windturbines en zonnepanelen voor de eigen energieproductie zoveel mogelijk op eigen terreinen. Ze worden nooit geplaatst in kwetsbare natuurgebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland, Natura 2000-gebieden en weidevogelkerngebieden.
- Voor de plaatsing van zonnepanelen op dijken (‘zon-op-dijk’) en op het water (‘zon-op-water’) geldt het voorzorgsbeginsel, opdat nadelige effecten op waterveiligheid, bodem en biodiversiteit worden voorkomen.
- Wanneer het waterschap windturbines bouwt, worden maatregelen getroffen om slachtoffers onder vogels en vleermuizen te voorkomen,

- zoals een stilstandvoorziening en een zwarte wijk.
- Het waterschap claimt zijn regierol op het gebied van aquathermie (het opwekken van thermische energie uit oppervlakte- en afvalwater). Dit moet de (onderwater)ecologie ten goede komen.
- Het waterschap produceert biogas uit de vergisting van biomassa en zuiveringsslib van rioolwaterzuiveringsinstallaties. De bron van biomassa is plantaardig, lokaal en duurzaam, zoals berm- en slootmaaisel. Biogas wordt bij voorkeur door het waterschap zelf gebruikt of anders geleverd aan bedrijven die nog niet kunnen overstappen op duurzamere energietechnologieën.

Een betere wereld begint... bij het waterschap

De beste plek om de wereld te verbeteren is dichtbij huis, in je eigen waterschap. De Partij voor de Dieren wil dat het waterschap laat zien hoe je duurzaam wordt, om zo burgers en bedrijven te inspireren. Bij klimaatmitigatie, ofwel het tegengaan van klimaatverandering, is er door het waterschap nog veel winst te behalen die kan doorsijpelen naar de rest van de maatschappij.

- Bij de aanbesteding en inkoop van producten en diensten en bij het verlenen van subsidies worden harde duurzaamheidscriteria gesteld over bijvoorbeeld CO₂-uitstoot, biodiversiteit, gifgebruik, dierenwelzijn, fair trade, goed werkgeverschap (inclusief goede arbeidsomstandigheden, social return en inclusiviteit) en circulaire en lokale economie. Criteria zoals de CO₂-prestatieladder worden gebruikt bij de gunning. Hierover wordt jaarlijks gerapporteerd.
- Gebouwen, gemalen en zuiveringsinstallaties zijn uiterlijk 2030 natuurinclusief en fossielvrij.
- Zonnepanelen en groen worden de norm op daken, gevels, gemalen, gebouwen van rioolwaterzuiveringsinstallaties en eigen parkeerplaatsen, behalve op monumentale en beeldbepalende panden of wanneer dit technisch niet mogelijk is zoals op het met leistenen beklede dak van het kantoor van HDSR in Houten.

- Het waterschap dringt de uitstoot van lachgas en methaan, twee sterke broeikasgassen, bij rioolwaterzuiveringsinstallaties sterk terug.
- Ambtenaren en bestuurders worden gestimuleerd om op de fiets of met het openbaar vervoer naar het werk te komen. Het waterschap is flexibel met werktijden, zodat medewerkers buiten de spits kunnen reizen.
- Het waterschap stimuleert en faciliteert ambtenaren om een deel van de tijd thuis te werken. Ambtenaren die wél op kantoor werken worden geclusterd, zodat minder ruimtes bezet worden en het energieverbruik omlaag kan.
- Het waterschap is transparant over zijn CO₂-uitstoot en -besparing van haar eigen organisatie en rapporteert de voortgang jaarlijks in een duidelijke, feitelijke en openbare CO₂-boekhouding.
- Het waterschap wordt fossielvrij en gaat geen (financiële) banden aan met fossiele bedrijven.
- Het waterschap spreekt zijn steun uit voor de actie ‘fossielvrije pensioenbeleggingen’.
- Het waterschap werkt niet samen met bedrijven die zich schuldig maken aan ecocide, dat wil zeggen grootschalige beschadiging of vernietiging van ecosystemen.

Grondstoffenfabriek

Duurzaamheid vraagt om hergebruik, het sluiten van kringlopen en het gebruik van 100% biologische input. Het afvalwater zit vol met schaarse waardevolle grondstoffen: fosfor (fosfaat), stikstof, kalium, algiinaat (Kaumera), cellulose, bouwstenen voor bioplastics en biomassa. Deze worden nu in veel gevallen nog geloosd met het gezuiverde afvalwater, maar kunnen teruggewonnen worden. Deze verduurzaming leidt ook tot een kostenbesparing.

- De rioolwaterzuiveringen van het waterschap worden écht grondstoffenfabrieken. Bij de keuze welke grondstoffen gewonnen worden en op welke zuivering(en) staat niet het verdienmodel vooraan, maar de maatschappelijke waarde van het teruggewinnen van stoffen.

- Het waterschap speelt als aandeelhouder van Aquaminerals en Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) een actieve rol in het bevorderen van duurzaamheid en het terugwinnen en commercieel afzetten van grondstoffen.
- Het waterschap gaat onderzoeken hoe het effluent (gezuiverd afvalwater) duurzaam kan worden gebruikt als grondstof. Het zou bijvoorbeeld gebruikt kunnen worden in industriële processen waarvoor nu nog schoon (drink)water wordt gebruikt.
- Het waterschap pleit er bij het Rijk voor om de toevoer van microplastics in het water terug te dringen, bijvoorbeeld via een verbod op plastic in kleding en cosmetica en via maatregelen om plastic verpakkingen te verminderen.
- Het waterschap roept de regionale producenten van frisdranken, (mineraal)waters en sappen (met name Vrumona en Sourcy) op om minder plastic te gebruiken en om de statiegeldplicht niet langer te ontwijken met innovatieve niet-duurzame verpakkingen met plastic.
- Het waterschap creëert een materialenpaspoort voor al zijn projecten als eerste stap richting 100% circulair werken.
- Het waterschap is circulair in het jaar 2030.
- Er wordt onderzocht hoe de rioolwaterzuiveringen hun chemicaliëngebruik kunnen terugdringen door over te stappen op ecologische zuiveringsmethoden. Het gebruik van dieren in zo'n proces is uitgesloten.

Hoofdstuk 4

Een prettige en veilige leefomgeving

Huisvesting, mobiliteit en recreatie

Water en bodem zijn steeds meer sturend en leidend voor de inrichting van ons land. Mensen wonen graag op gezonde, prettige en vitale plekken waar ze makkelijk droge voeten houden. Voor de veiligheid en het welzijn van mensen, maar ook die van wilde en gehouden dieren, is het van groot belang dat zij worden beschermd tegen overstromingen. Minstens zo belangrijk is het om mens en dier te behoeden voor ongezond water en watertekorten. Het waterschap is deskundige op dit gebied, en helpt provincie, gemeenten en gebiedspartners bij het maken van verstandige keuzes voor de inrichting van het landschap.

De Partij voor de Dieren wil dat een duurzame toekomst voor mens en dier hierin centraal wordt gesteld. Het beheergebied moet veilig en gezond zijn voor al wat leeft!

Droge voeten

Nederland wordt wereldwijd geroemd omdat we ons laaggelegen land zo goed beschermen tegen wateroverlast. Door klimaatverandering wordt dat wel steeds moeilijker: de zeespiegel stijgt, de bodem daalt door natuurlijke processen en kunstmatig waterpeil-beheer, de extremen in de waterstand van de Nederrijn en de Lek worden groter, en er zijn vaker piekbuien. De Partij voor de Dieren wil dat het waterschap verder kijkt dan het huidige Hoogwaterbeschermings-programma. Er dienen flexibele watersystemen en groene zones in steden te komen die dienen als waterbuffer om overvloedig regenwater afkomstig van piekbuien op te vangen.

- Water- en bodemsystemen moeten een sturende én leidende rol krijgen bij de ruimtelijke ordening om klimaatadaptatie succesvol te kunnen aanpakken.
- De watertoets, waarin het waterschap gemeenten advies geeft over klimaatadaptief bouwen, moet een dwingender karakter krijgen.
- Het waterschap geeft een negatief advies af waar het gaat om nieuwe bebouwing op kwetsbare plekken zoals op dijken, in uiterwaarden van rivieren en in diepe polders.
- Bij de versteviging en verhoging van dijken wordt altijd gekeken naar kansen voor, en samenwerking met de natuur, zoals door het gebruik van klei uit het eigen waterschap.
- Wanneer er met grondeigenaren en -pachters is afgesproken dat hun grond bij hoogwater onder mag lopen, worden schadeclaims hierover niet ingewilligd.
- In de rampenplannen van het waterschap wordt extra aandacht besteed aan kwetsbare groepen mensen en andere dieren, bijvoorbeeld tijdens de evacuatie en opvang bij overstromingen.
- Samen met gemeenten stelt het waterschap subsidies beschikbaar die de afwatering en het tijdelijk vasthouden van water verbeteren, zoals voor het plaatsen van regentonnen en voor het vervangen van stenen in tuinen en op parkeer-plaatsen en schoolpleinen door beplanting en waterdoorlatende verharding, voor het aanleggen van geveltuintjes en groene gevels en daken op

gebouwen en voor het creëren van bloemrijke wadi's - groene greppels in bebouwd gebied die hemelwater kunnen opvangen zodat het geen overlast veroorzaakt en langzaam in het grondwater infiltreert.

- Het waterschap pleit er bij gemeenten voor dat in nieuwbouwwijken het regenwater van het riool wordt afgekoppeld, waarbij het opgevangen kan worden in regentonnen, geleidelijk in de grond kan lopen of (schoon) naar het oppervlaktewater kan stromen. Wanneer het rioolstelsel in een bestaande wijk aan vervanging toe is, stimuleert het waterschap de gemeente om indien mogelijk ook hier te kiezen voor afkoppeling, of anders over te stappen op een gescheiden stelsel. Hierbij worden maatregelen genomen om stankoverlast te voorkomen.

Duurzaam wegbeheer

Door werkzaamheden van het waterschap moeten regelmatig wegen van andere overheden en particulieren worden vernieuwd. De Partij voor de Dieren zet in op verkeersveiligheid en duurzame inrichting en onderhoud van deze wegen.

- Wanneer er door werkzaamheden van het waterschap wegen opnieuw moeten worden aangelegd, pleit het waterschap bij gemeenten en provincies voor een veilige en duurzame inrichting van wegen, waarbij fietsers, voetgangers en openbaar vervoer prioriteit krijgen boven overig gemotoriseerd verkeer.
- Waar mogelijk kiest het waterschap op eigen terreinen voor halfopen bestrating voor een goede afwatering. Hierbij wordt rekening gehouden met mensen met een mobiliteitsbeperking.
- Het waterschap is verantwoordelijk voor de aanpak van eikenprocessierupsen op eigen terrein. Er wordt ingezet op preventie, bijvoorbeeld door het plaatsen van nestkasten voor natuurlijke vijanden en het creëren van een biodiverse omgeving met veel inheemse bloemen. Er worden geen dieren voor uitgezet. Dezelfde uitgangspunten worden gehanteerd bij de bastaardsatijnrups.

Waar preventie niet voldoende werkt, wordt er alsnog niet bestreden, maar wordt eventueel de omgeving afgezet.

Water en volksgezondheid

Water speelt op vele manieren een rol bij volksgezondheid. Zo is vervuild water een groot risico voor de gezondheid van mensen en andere dieren. Te denken valt aan medicijnresten of de legionella-bacterie. De verspreiding van virusdeeltjes in rioolwater, zoals tijdens de coronacrisis, kan worden gemonitord door de waterschappen. De Partij voor de Dieren vindt voorkomen beter dan genezen en ziet graag dat het waterschap daar zijn rol in pakt.

- Blauwalg en botulisme kunnen alleen samen voorkomen. Het waterschap geeft voorlichting aan burgers over wat ze kunnen doen om dit te voorkomen, zoals watervogels niet meer voeren.
- Het waterschap biedt een zo actueel mogelijk overzicht van wateren waar blauwalg of botulisme gedetecteerd is en communiceert hier proactief over naar lokale media en medeoverheden.
- Het waterschap heeft een open houding met betrekking tot de wensen van inwoners voor nieuwe zwemwaterlocaties en licht provincies hierover in, opdat er nieuwe locaties aangewezen kunnen worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de eventuele gevolgen voor ecologie en biodiversiteit.
- Het waterschap gaat hengelen verbieden op de plekken waar het eigenaar van de grond is en roept medeoverheden op, en ondersteunt hen hierin, om hengelen te verbieden in hun wateren. Zolang hengelen een wettelijk toegestane recreatieve buitenactiviteit is, draagt het waterschap op geen enkele (in)directe wijze – met bedrijfsuitjes, middelen, positieve aandacht of beeldvorming – bij aan het faciliteren of stimuleren van deze onderwaterjacht.
- Bij rioolwaterzuiveringsinstallaties en rioolgemalen wordt op milieuvriendelijke wijze gemonitord op geur om overlast, zoals bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Overvecht, voor de omgeving en vervuiling te beperken. Klachten van bewoners

worden zeer serieus genomen en er wordt daadkrachtig en snel opgetreden. Nieuwe installaties worden eerst goed getest voordat ze in gebruik worden genomen.

- Voorkomen is beter dan genezen. Om medicijngebruik terug te dringen zoekt het waterschap naar mogelijkheden om lokale preventieakkoorden te steunen. Het waterschap gaat met gemeentes in gesprek om het verzamelen van niet-gebruikte medicijnen te verbeteren.
- Het waterschap bouwt op alle rioolwaterzuiveringsinstallaties ozoninstallaties die medicijnresten en overige microverontreinigingen verwijderen uit het afvalwater.
- Door uitspoeling van mest komen medicijnresten en hormonen uit de vee-industrie in het oppervlaktewater terecht. Het waterschap lobbyt daarom bij de Rijksoverheid voor strengere regels voor het gebruik van deze stoffen.
- Het waterschap geeft geen nieuwe vergunningen meer af waarmee bedrijven (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen mogen lozen op het oppervlaktewater, in de bodem, of in het riool en bekijkt of al uitgegeven vergunningen ingetrokken kunnen worden.
- Het waterschap lobbyt voor een landelijk verbod op de productie, het gebruik en de lozing van extreem gevaarlijke stoffen, waaronder PFAS. Het waterschap geeft geen toestemming voor plannen waarbij grond of bagger wordt gebruikt die vervuild is met deze stoffen.
- Het waterschap oefent bij de nationale overheid, provincies en gemeenten druk uit om houtstook door huishoudens terug te dringen, omdat dit de grootste bron is van kankerverwekkende stoffen zoals de PAK Benzo(k)fluoranteen in het oppervlaktewater.

Recreatie in en rond het water

De natuur is in de eerste plaats de leefomgeving van vele dieren en planten. Om die reden is het niet te verantwoorden om alle gebieden waar het waterschap zijn opgaven realiseert ook open te stellen voor recreatie. Tegelijkertijd vindt de Partij voor de Dieren het belangrijk dat mensen in aanraking kunnen komen

met natuur en in het wild levende dieren. Daarom kiezen we ervoor recreatie alleen toe te staan als dat de natuur niet schaadt.

- Wanneer het waterschap kansen ziet om recreatieve voorzieningen aan te leggen worden deze mogelijkheden aan strenge criteria getoetst. Er wordt een ‘nee, tenzij’ in plaats van een ‘ja, mits’ beleid gehanteerd.
- Als vaarwegbeheerder zorgt het waterschap samen met gemeenten voor voldoende mogelijkheden om afvalwater op het riool te lozen.
- Het waterschap staat geen vormen van recreatie toe op zijn wateren en terreinen die het water vervuilen, de natuur verstoren of waarbij dieren worden gebruikt. Voorbeelden daarvan zijn paardrijden, quads en waterscooters.
- Bij nieuw aan te leggen paden wordt er rekening gehouden met de verstoringafstanden van gebieden die belangrijk zijn voor vogels. Bestaande paden kunnen om deze reden worden verplaatst.
- Recreatief medegebruik wordt door het waterschap zoveel mogelijk gecombineerd met educatie over het werk van het waterschap en de rol die burgers en bedrijven hier zelf in kunnen vervullen.
- Op waterwegen wordt de toegang voor watervaartuigen met brandstofmotoren versneld uitgefaseerd. Op waterwegen met kwetsbare natuur worden alle motorisch aangedreven boten geweerd, zoals nu op de bovenstroom van de Kromme Rijn tussen Bunnik en Wijk bij Duurstede. Het waterschap doet dit samen met provincies en gemeenten.

Voorlichting over thema's met grote maatschappelijke impact

Educatie vanuit het waterschap is niet alleen een bijproduct; het is nodig dat waterschappen hier actief op inzetten. De kennis die er binnen het waterschap bestaat over zaken als waterveiligheid, waterkwaliteit, klimaatverandering en vismigratie biedt interessant en zeer actueel lesmateriaal voor scholen. Daarnaast kan het worden ingezet om zowel het draagvlak bij de bevolking te vergroten voor maatregelen om vervuiling en klimaatverandering tegen te gaan als om

mensen te stimuleren om zelf actie te ondernemen of gedrag aan te passen.

- Het waterschap ontwikkelt of werkt mee aan lesprogramma's en spreekbeurten over problemen rond watervervuiling, zoals de plastic soep en mestuitspoeling, en over problemen rondom waterschaarste en -overlast in Nederland als gevolg van klimaatverandering.
- Het waterschap biedt diervriendelijke alternatieven voor de lessen die hengelaars op scholen geven. Het waterschap richt zich in deze lessen op de vissen zelf en de invloed die menselijke beslissingen hebben op hun leefomgeving.
- Het waterschap maakt gebruik van ‘citizen science’ (onderzoek uitgevoerd door burgers) om kennis te verzamelen over waterkwaliteit en om burgers beter te betrekken bij dit onderwerp.
- Het waterschap betreft jongeren actief bij beslissingen van het waterschap via de waterraad, die bestaat uit jongeren van 18 tot 25 jaar, en ondersteunt de jeugddijkgraaf en jeugdhooogheemraad.
- Het waterschap informeert buurtbewoners over de ecologische functies en de kwaliteit van stedelijk water in hun omgeving en geeft tips over de verbetering van de waterkwaliteit.
- Het waterschap zet zich in voor behoud en herstel van het cultureel erfgoed zoals de poldermolen Bonrepas in Vlist, het dijkhuis in Jaarsveld, stoomgemaal Kamerik-Teylingens, de schotbalkenloods in Wijk bij Duurstede, peilschaalhuisjes, dijkmagazijnen en oude landschapsstructuren.
- Cultureel erfgoed biedt aanknopingspunten voor educatie. Het waterschap gebruikt die aanknopingspunten voor voorlichting over de klimaat- en biodiversiteitscrisis. Zo kunnen we leren hoe de bouw van watermolens in de 18e eeuw ertoe leidde dat de zalm bijna uitstierf.

Hoofdstuk 5

Waterschap van de toekomst

Participatie, financiën en democratie

Water is van levensbelang voor ons allemaal. Dus niet alleen voor de boeren, die momenteel oververtegenwoordigd zijn in het waterschap door de geborgde zetels en hun sterke lobby, terwijl ze ook democratisch gekozen zetels hebben bij fracties van politieke partijen.

De Partij voor de Dieren streeft na dat iedere inwoner zich betrokken voelt bij het werk van het waterschap en er ook de vruchten van plukt. De klimaatcrisis stelt ons voor uitdagingen waarbij we alle hensen aan de hand nodig hebben om het tij te keren. Een van de maatregelen die hard nodig zijn, is een nieuw belastingstelsel dat de kosten van waterverbruik en watervervuiling bij de gebruiker respectievelijk vervuiler legt. Het grootste probleem is de aanpak van diffuse bronnen van vervuiling. De landbouwsector is de grootste gebruiker van oppervlaktewater en ook de grootste vervuiler ervan via bestrijdingsmiddelen en meststoffen. Verder is ook de industrie grootverbruiker én een grote vervuiler van het water. Door de vervuilers en gebruikers meer te laten betalen, houden we de waterschapslasten betaalbaar voor burgers en blijft er draagvlak voor het werk van het waterschap.

Alle inwoners betrekken

Het werk van het waterschap gaat iedere inwoner van het beheersgebied aan. Het waterschap is er voor mensen in het buitengebied, maar ook voor mensen die in de steden wonen. Toch wordt dit nog lang niet door iedereen zo beleefd. De Partij voor de Dieren wil dat het werk van het waterschap transparanter wordt en dat iedere inwoner gelijke mogelijkheden heeft om kennis te nemen van en invloed uit te oefenen op de besluiten van het waterschap.

- Er komt een portefeuillehouder participatie en inclusiviteit. Deze wordt onder andere verantwoordelijk voor de inspraakprocedures, de jeugddijkgraaf en de jeugdhoogheemraad, de waterraad bestaande uit jongeren en een nieuw te vormen burgerberaad, waarbij een gelote en representatieve groep inwoners zich buigt over een complex waterbeheerprobleem.
- Het waterschap evalueert zijn participatietrajecten om te achterhalen of alle verschillende bevolkingsgroepen gehoord zijn, en formuleert verbeterpunten wanneer dit niet zo is.
- Het waterschap experimenteert met verschillende methoden om zijn zichtbaarheid te vergroten, bijvoorbeeld met ambassadeurs in wijken waar weinig groen en water is.
- Openbare vergaderingen van het waterschapsbestuur worden live uitgezonden en opgenomen. Daarnaast worden de uitzendingen ondertiteld, zodat ook mensen met een auditieve beperking kennis kunnen nemen van dat wat besproken is.
- Informatie die vanuit het waterschap wordt verstrekt is zoveel mogelijk geschreven op taalniveau B1, wat door de meeste inwoners wordt begrepen. Waar nodig wordt belangrijke informatie ook in andere talen verstrekt.
- Politieke instrumenten die worden toegepast door bestuurders van het waterschap worden aangepast aan het hedendaagse taalgebruik, zodat we begrijpelijk worden voor alle burgers.

- Als het waterschap voorlichtings- of participatiebijeenkomsten organiseert, kiest het altijd voor locaties die goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.
- In zijn communicatie gebruikt het waterschap genderneutrale taal. Ook zijn er genderneutrale toiletten aanwezig in waterschapsgebouwen.

Goed en inclusief werkgeverschap

Het waterschap is van oudsher een masculiene organisatie. Daar is de laatste decennia gelukkig al veel in veranderd. De Partij voor de Dieren ziet graag dat het waterschap als overheidsorganisatie een voorbeeldfunctie gaat vervullen met betrekking tot diversiteit en inclusiviteit. Het waterschap neemt het welzijn en de veiligheid van medewerkers uiterst serieus.

- Waar mogelijk neemt het waterschap personeel zelf in dienst en biedt het inclusieve arbeidsvoorwaarden. Het waterschap breidt de duur en de vergoeding van het ouderschapsverlof uit voor alle ouders. Ook wordt transitieverlof voor transgender medewerkers vastgelegd.
- Het waterschap hanteert een inclusief beleid voor werving en selectie, bijvoorbeeld door anoniem solliciteren mogelijk te maken. Het streeft een personeelsbestand na dat een goede afspiegeling is van de maatschappij en voert proactief beleid om ook mensen met een arbeidsbeperking of andere afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.
- Het waterschap heeft oog voor diversiteit in (de top van) de samenwerkingsverbanden waar het deel van uitmaakt en houdt daar ook rekening mee in de keuze voor een afgevaardigde.
- Kantoren en locaties voor vergaderingen en andere bijeenkomsten zijn rolstoelvriendelijk ingericht en houden rekening met medewerkers en bezoekers met een beperking zoals neurodiversiteit (bijvoorbeeld mensen die erg gevoelig zijn voor prikkels).
- Het waterschap heeft een jeugddijkgraaf, een jeugdhoogheemraad en een waterraad bestaande uit jongeren en betreft hen actief bij het

werk en de vraagstukken van het waterschap.

Ook betreft het waterschap jongeren door middel van stagemogelijkheden en lessen op scholen.

- Tenminste één dag per jaar hijst het waterschap de regenboogvlag, bijvoorbeeld op Coming Out Day, IDAHO of Paarse Vrijdag.
- Het waterschap heeft regelingen voor klachten en integriteitsmeldingen, die regelmatig geactualiseerd worden. Bij de afhandeling staan respect, oplossingsgerichtheid en passende doorlooptijden voorop. Bestuurders en medewerkers kunnen terecht bij een externe vertrouwenspersoon.
- Het gesprek over integriteit, omgangsvormen en grensoverschrijdend gedrag wordt proactief aangegaan met alle medewerkers en bestuurders van het waterschap.
- De hoge werkdruk is een groot probleem bij veel organisaties, waaronder de waterschappen. Daarom is het waterschap extra alert op het welzijn van medewerkers.
- Het waterschap hanteert bij catering en in bedrijfsrestaurants het ‘carnivoor, geef het door’ principe en er wordt een volgende stap naar volledig plantaardig gezet. Daarnaast wordt er zoveel mogelijk met biologische en lokale producten gewerkt en rekening gehouden met dieetwensen, voedselintoleranties en voedselallergieën.
- In gebouwen van het waterschap wordt alleen gewerkt met biologische en proefdiervrije schoonmaakmiddelen.
- Om energie te besparen worden alle gebouwen van het waterschap verwarmd tot maximaal 19 graden Celsius. Voor medewerkers die vanwege medische redenen een hogere temperatuur nodig hebben worden maatwerkoplossingen gezocht.

Verbruikers en vervuilers betalen

Het huidige belastingstelsel voor waterschappen past niet meer bij deze tijd. De Partij voor de Dieren wil een eerlijk systeem waarbij verbruikers en vervuilers van water gaan betalen. Het waterschap gaat daarom pleiten voor een geheel nieuw belastingstelsel dat recht doet aan het principe ‘verbruikers en vervuilers betalen’. Burgers betalen niet langer een vast

bedrag per ‘vervuilingseenheid’, dat wil zeggen:

één vervuilingseenheid voor een eenpersoons-huishouden en drie vervuilingseenheden voor een meerpersoonshuishouden, maar er wordt betaald op basis van het daadwerkelijke (drink)waterverbruik. Bovendien wordt waterverbruik progressief belast, zodat grootverbruikers zoals landbouw en industrie zwaarder worden belast. Eigenaren van natuurterreinen worden hierin vrijgesteld van waterschapsbelasting. De waterschappen lobbyen voor de wetswijziging bij het kabinet en de Tweede Kamer. Zolang er nog geen nieuw belastingstelsel is voor de waterschappen, zet het waterschap zich ervoor in om de belastingen zo eerlijk en milieuvriendelijk mogelijk te maken.

- Het deel van de kosten voor het watersysteembeheer dat door de burgers wordt betaald via de belastingheffing (het ingezetendeel) wordt zo laag mogelijk gehouden.
- Het waterschap sluit zich aan bij de kwijtscheldingsregelingen van de bij de Belasting Samenwerking (BghU) aangesloten gemeenten. Het waterschap dringt er bij de BghU op aan dat het ook voor laaggeletterden en mensen met een visuele of andere beperking zo eenvoudig mogelijk wordt gemaakt om van de mogelijkheid tot kwijtschelding gebruik te maken.
- Het waterschap hanteert via de tariefdifferentiatie een opslag voor verharde openbare wegen.

Democratie en lobby

De Partij voor de Dieren zet zich in voor een waterschap dat rekening houdt met dieren, natuur en milieu. Van oudsher hebben boeren een zware stem in het waterschap. De belangen van de landbouw geven vaak de doorslag. Dat zie je bijvoorbeeld in het kunstmatig laag gehouden waterpeil. Planten en dieren die van nature in Nederland thuishoren zijn de dupe van de verdroging die daarvan het gevolg is. Dat moet anders. De Partij voor de Dieren wil dat het waterschap democratischer wordt en dat de invloed van lobbyorganisaties vanuit onder andere de landbouw, bedrijfsleven en sportvisserij verkleind wordt.

- Het waterschap pleit bij de landelijke politiek en de Unie van Waterschappen voor het volledig afschaffen van de geborgde zetels in het Algemeen Bestuur.
- De verantwoordelijkheden van het waterschap groeien en daarom is het belangrijk dat het waterschapsbestuur professioneler wordt en beter ondersteund wordt. Er wordt een griffier ingesteld. Dit zorgt voor het verlagen van drempels voor de inzet van instrumenten zoals het agenderen van onderwerpen of gebruiken van politieke instrumenten zoals schriftelijke vragen, moties en amendementen.
- Het waterschap houdt een register bij van de organisaties en bedrijven die bij hen lobbyen, deelt dit actief met het waterschapsbestuur en maakt dit voor burgers inzichtelijk.
- Wanneer het waterschap belanghebbende organisaties betreft bij beslissingen, worden daarin de belangen van dieren, natuur en milieu minstens zo goed meegenomen als andere belangen. Zo worden ook natuurverenigingen, dierenwelzijns- of dieren-rechtenorganisaties en biologische boeren actief en in een vroegtijdig stadium betrokken in de plannen en gebiedsprocessen.
- Het waterschap dringt er bij de provincie Utrecht op aan dat minstens een van de twee geborgde zetels van de boeren wordt ingevuld door een vertegenwoordiger van koepelverenigingen voor biologische en/of natuurinclusieve agrarisch ondernemers.
- Problemen met de kwaliteit van grensoverschrijdende wateren worden (ook) opgepakt in samenwerking met onze buurlanden. Ook bij de aanleg van natuurgebieden en verbindingzones ten behoeve van natte natuurepaleis is het van groot belang dat er wordt gecommuniceerd en dat de plannen worden afgestemd met de ons omringende landen.
- Het waterschap deelt, zoveel mogelijk kosteloos, zijn expertise om andere landen te helpen met uitdagingen op gebied van water en klimaatverandering. Hierbij gaat specifieke aandacht uit naar de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba in Caribisch Nederland en de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten die onderdeel zijn van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Het waterschap onderzoekt actief of, en zo ja hoe, het de best practices van andere landen over kan nemen. Hierbij valt te denken aan de permanente verboden op wateronttrekking in delen van Vlaanderen, of de ervaringen met de droogteproblematiek in Zuid-Europese en Afrikaanse landen.
- Het aantal vliegwezen voor internationale projecten en samenwerking wordt geminimaliseerd.
- Het waterschap doet niet mee aan stedenbanden of internationale partnerschappen met overheden die mensenrechten schenden of de rechtsstaat ondermijnen.

Internationaal georiënteerd

Nederland heeft veel waardevolle kennis en ervaring over waterbeheer. De Partij voor de Dieren wil daarom dat deze expertise ook internationaal wordt gedeeld, bijvoorbeeld in het niet-Europese deel van het Koninkrijk der Nederlanden. Internationale samenwerking is belangrijk doordat watersystemen zich niet aan landsgrenzen houden. Als het water in het ene land vervuild raakt, beïnvloedt dat ook in het andere land de waterkwaliteit. De Partij voor de Dieren vindt het belangrijk dat internationale samenwerking op een duurzame manier plaatsvindt.

Privacy en security

Het digitale tijdperk waarin we leven brengt veel mogelijkheden en kansen met zich mee, maar ook gevaren en bedreigingen. Persoonsgegevens kunnen door een foutje of een bewuste actie op straat komen te liggen. Daarnaast kan een organisatie ontregeld worden door een cyberaanval, bijvoorbeeld door een computervirus, opzettelijke overbelasting of een digitale gijzeling. Omdat watermanagement, juist in Nederland, zo cruciaal is, kunnen waterschapswerken doelwit worden van een aanval. Waterveiligheid gaat al lang niet meer alleen om stevige en hoge dijken, maar ook om cyber security.

- Metingen die het waterschap op rioolwater doet, bijvoorbeeld in het kader van de volksgezondheid, mogen nooit herleidbaar zijn tot individuele personen. Ook bij metingen door drones en dergelijke wordt rekening gehouden met de privacy van mensen.
- Als het waterschap ondanks alles toch slachtoffer wordt van cybercriminaliteit (zoals gijzelsoftware) wordt in geen geval geld betaald aan criminelen, omdat dit een schijnoplossing is waarmee deze misdaad in stand wordt gehouden.
- Het waterschap zorgt ervoor dat zijn IT-infrastructuur en software faalveilig is ingericht om de impact van verstoringen te beperken.
- De IT van het waterschap in brede zin, zoals het beleid rondom werktelefoons en -laptops maar ook de wijze van dataopslag, wordt getoetst aan duurzaamheidscriteria. Onnodig energieverbruik en onnodige aanschaf worden hierin meegenomen.

**Partij voor
de Dieren**